

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkinden mahrumdur.

ORMANCILIK ÖRGÜTÜ ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye Ormancılar Derneği (TOD)'nin 100'üncü kuruluş yıl dönümü etkinlikleri kapsamında, 5 Kasım 2024 tarihinde TOD Genel Merkezinde yapılan Ormancılık Örgütü Çalıştayı; özellikle Orman Bakanlığının kuruluşundan (1969) günümüze kadar örgüt yapısında yaşanan değişikliklerin ve sonuncusu 2019'da TOD tarafından gerçekleştirilen ormancılıkta yönetim ve örgütlenme ile ilgili toplantıların sonuçları birlikte ele alınmıştır. Bu bağlamda, çalıştaya konuyla ilgili akademisyenler ile deneyimli meslektaşlarımız katılmış ve örgütlenme yaklaşımları tartışılmıştır. Bu tartışmalar ve ormancılık örgütündeki güncel gelişmelerin ışığında, TOD 58. Dönem Yönetim Kurulunca yapılan değerlendirme sonucunda, aşağıda yer alan sonuç bildirgesi meslektaşlarımızın ve kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

Ormanlar, Dünyada ve Türkiye'de en önemli karasal ekosistemlerden biridir. İklim değişikliği olgusu ve biyolojik çeşitlilik kayıpları bu önemi pekiştirmiştir. Ormanlardan toplumun beklediği ürün ve hizmetleri, ormanların devamlılığına zarar vermeden karşılamayı amaçlayan ormancılık faaliyetleri, toplumun tüm katmanlarını giderek daha doğrudan ve derinden etkilemektedir.

Ülkemizde ormancılık örgütü uzun ve köklü bir geçmişe sahiptir. Buna dayalı olarak örgütte hatırı sayılır bilgi ve deneyim birikimi bulunmaktadır. Ancak, özellikle son dönemlerde örgüt yapısının sık sık değiştirilmesi ve personel politikasında yaşanan sorunlar, bu birikimin erozyona uğramasına yol açmıştır. Diğer yandan, ormancılık örgütünün görev ve yetkileri farklı kurumlara devredilerek örgüt güçsüzleştirilmiştir.

Ormanların yerel, ulusal ve küresel önemiyle birlikte Türkiye ormancılığının kendine has özellikleri, ormancılık tarihinin örgütte ve bilimsel çalışmalarda oluşturduğu birikim ve çağdaş kamu yönetimi ilkeleri, demokratik bir örgüt yapısı ve meslek etiği ormancılıkta örgütlenme çalışmalarının temel dayanakları olmalıdır. Bu dayanaklar doğrultusunda;

1.Türkiye ormanları ile ormancılığının özellikleri, bağımsız bir orman bakanlığının kurulmasını gerekli kılmaktadır. Orman alanları ülke yüzölçümünün yaklaşık %30'unu kaplamaktadır ve ormanların ürettiği ürün ve hizmetlerle ilgili farklı beklentiler, ormanların yönetimini son derece karmaşık bir yapıya büründürmektedir. Tarım, çevre, şehircilik gibi diğer alanlarla ormancılığın aynı bakanlık çatısı altında örgütlenmesi; ormancılığa bakanlık düzeyinde gereken önemin verilmemesine ve ormancılıkla ilgili görev ve sorumlulukların diğer alanlarda faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara aktarılmasına yol açmaktadır. Bağımsız bir orman bakanlığı talebi mesleki bir bağlılık değil, birleşik bakanlık çatıları altında elde edilen verimsizlik deneyimi ile ülkenin doğal ve sosyal koşullarının akılcı yöntemlerle değerlendirilmesinin bir sonucudur. Bakanlık sayısını azaltmak adına yapılan değişikliklerin kamu harcamalarından tasarruf sağlama ve hizmet etkinliğini yükseltme yönünde bir sonuç verdiğine yönelik bilimsel bir tespit olmadığı gibi, ülke yüzölçümünün yaklaşık üçte biri üzerinde ve işletmecilikten korumaya kadar farklılaşan geniş bir sorumluluk alanında görülmesi gereken kamu görevi, müstakil bir bakanlığı gerekli kılmaktadır.

2.Yasal bir zorunluluk olmasa bile atanacak orman bakanlarının ormancılık eğitimi alanlar arasından seçilmesi gereklidir. Nasıl ki adalet bakanı atamalarında hukuk eğitimi, sağlık bakanı atamalarında da tıp eğitimi bir zorunluluk olmamasına karşın daima gözetilmişse ormancılık için de aynı durum geçerlidir. Orman bakanlarının ormancılık alanında eğitim almış olması, başarı açısından yeterli şart olmamakla birlikte gerekli şart olarak düşünülmelidir.

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

3.Ormanlık örgütünün yönetim faaliyetlerinin başarılı olabilmesi için ormancılıkla ilgili tüm hukuki sorunların düzeltilmesi gerekmektedir. Yürürlükteki yasal düzenlemelerde (orman, maden, turizmi teşvik vb.) gerekli değişiklikler yapılmadan, yönetimin başarısını gerektiği kadar artırmak olanaklı olmayacaktır. Bununla birlikte örgüt içerisinde görev, yetki ve sorumlulukları net bir şekilde tanımlayan mevzuat düzenlemelerine de gereksinim vardır.

4.“Orman Bakanlığı” bünyesinde farklı hizmet alanları için danışma kurulları oluşturulmalıdır. Bu danışma kurulları merkez ve taşra örgütlerinde ayrı ayrı yapılandırılmalıdır. Meslek örgütleri, sivil toplum kuruluşları, sendikalar, kooperatifler, akademisyenler gibi paydaşlardan temsilcilerin yer alacağı bu kurullar, düzenli olarak ve gerektiğinde olağanüstü toplanmalı, gündemdeki konulara ilişkin ilgili yönetim birimlerine öneriler sunmalı ve toplumu bilgilendirmelidir.

5.Orman Genel Müdürlüğü (OGM)’nün tüzel kişiliği korunmalıdır. Merkez teşkilatı bünyesinde bulunan daire başkanlıkları ve şube müdürlükleri arasındaki yetki çatışmaları ve/veya benzeşmeleri yeniden değerlendirilmelidir.

6.Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü (DKMP) yapısı korunmalıdır. Korunan alanlar yönetimi konusunda; OGM ve Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü’ne verilmiş yetkiler kaldırılmalı, koruma faaliyetleri tek elden yürütülmelidir. Muhafaza ormanları dışındaki bütün korunan doğal alanlar DKMP’nün sorumluluğuna verilmeli, bu tür korunan alanlarla ilgili her türlü planlama, uygulama ve denetleme yetkisi de yine bu Genel Müdürlükte olmalıdır. Diğer yandan, planlama ve uygulama faaliyetlerinde ormancılık dışı uzmanlıklardan gerektiği kadar yararlanılmalı ve DKMP’nün yapısı tüm bu sorumlulukları yerine getirebilecek şekilde güçlendirilmelidir.

7.Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü yakın zaman önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bünyesine alınmıştır. Ancak bu Genel Müdürlük, görevleri itibarıyla ormancılık örgütünün bir parçası olup, yapılan bu değişiklik iptal edilmelidir. Genel Müdürlüğün gerek ismi gerekse görevleri ve örgüt yapısı, çölleşme ve erozyonla mücadelenin yanında ağaçlandırma ve her türlü karasal ekosistem koruma ve restorasyon çalışmalarını kapsayacak şekilde yapılandırılmalıdır.

8.Ormanların ürettiği ürün ve hizmetler ile farklı toplum kesimlerinin bu ürün ve hizmetlere yönelik beklentileri arasında denge kurmak ormancılığın temel sorundur. Bu dengenin sağlanması amacıyla, kimi zaman ormana müdahale etmek gerektiği gibi kimi zaman da topluma müdahale etmek gerekmektedir. Bu amaçla “Orman Bakanlığı” çatısı altında hem kent-orman hem de kır-orman kesitinde hizmet verebilecek, bununla birlikte orman işletmeciliği, doğa koruma ve ağaçlandırma gibi diğer ormancılık faaliyetlerinin sosyal nedenlerle zorlaştığı veya tıkanıp durumlarda ilgili ormancılık birimlerine destek olacak bir Orman-Toplum İlişkileri Genel Müdürlüğü kurulmasının yararlı olacağı görüşü her ne kadar Çalıştayda ileri sürülmüş olsa da Yönetim Kurulumuzun önerisi; OGM bünyesindeki ORKÖY Daire Başkanlığının görev ve yetkiler açısından güçlendirilmesinin yeterli olacağı yönündedir.

9.Özellikle iklim değişikliği ve artan orman-toplum ilişkilerinin bir sonucu olarak, orman yangınlarında sayı ve etkilenen alan bazında artışlar yaşanmıştır. Bu artışların devam etmesi beklenmektedir. Orman yangınlarının ana nedeni insan faaliyetleridir. Bu nedenle, orman yangınlarıyla mücadelede ana hat bu faaliyetlere odaklanmalı ve orman yangınlarını önleyici stratejiler geliştirilmelidir. Orman yangınlarını söndürme konusunda ortaya çıkan aksaklıkları gidermek için personel yetersizliği başta olmak üzere örgütsel yapılanmadaki her sorun

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ

THE FORESTERS' ASSOCIATION OF TURKEY

Yeşili görmeyen gözler, renk zevkından mahrumdur.

kapsamlı bir şekilde değerlendirilmeli ve konunun bütün boyutlarını dikkate alan yeni çözümler üretilmelidir.

10.Ormancılık Araştırma Enstitüsü Müdürlükleri AR-GE faaliyetlerine devam etmeli, ancak OGM bünyesinden çıkarılarak “Orman Bakanlığı” çatısı altında yapılandırılmalıdır.

11.“Orman Bakanlığı” bünyesindeki genel müdürlüklerin taşra birimlerinin eşgüdüm içerisinde çalışmasına yönelik modeller geliştirilmelidir.

12.Orman işletme müdürlükleri ormancılık çalışmalarının en alt düzeyde eşgüdümünü sağlayan birim haline getirilirken, diğer yandan işletme şeflerinin iş yükleri yeniden planlanmalı, gereken işletmelere yangınla mücadele, kadastro, tahsis takip, hizmet içi eğitim, araştırma ormanı vb. ek şeflikler açılmalıdır; bu şefliklerde mühendis başta olmak üzere işin gereği kadar personel görevlendirilmelidir.

13.Ormancılıkta hizmet içi eğitim çok önemli bir gerekliliktir. Bu nedenle, “Ormancılık Sürekli Eğitim Merkezi” kurulmalı ve ihtiyaç duyulan alanlarda mesleki eğitimler bu merkez eliyle düzenli olarak gerçekleştirilmelidir.

14.Ormancılık örgütü personel politikaları tümüyle yenilenmelidir. Her kademedede personel eksikliği, aidiyet sorunları, motivasyon problemleri ve geleceğe umutla bakış kısırlığı had safhadadır. Bununla birlikte atama ve yükselmelerde liyakate dayalı nesnel ölçütler kullanılmalı, mülakat gibi adalete uygun olmayan yöntemlerden vazgeçilmelidir. Orman mühendislerinin sözleşmeli olarak çalıştırılması ve danışman mühendislik uygulamalarından bir an önce vazgeçilmelidir. Bunların yerine işin gereği kadar kadrolu orman mühendisi istihdam edilerek örgüt güçlendirilmelidir. Göreve yeni başlayan orman mühendislerinin bütünüyle yetkilendirilmesinden önce refik mühendislik yoluyla hazır hale gelmeleri sağlanmalıdır. Personel görevlendirmesinde ayrıntılı görev tanımlamalarına ve iş-zaman analizlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Herhangi bir göreve atanan personelin görevini rahatça yerine getirebilmesi için yasal güvenceleri artırılmalıdır.

15.Denetim konusunda önemli sıkıntılar yaşanmaktadır. Denetim süreçlerinin yönetiminde yeni bir anlayışa geçilmeli ve yapılanmaya gidilmelidir. Bugün uygulanmaya çalışılan stratejik planlama anlayışının da bir gereği olarak, sadece suçlu arayan bir denetim kültürü terk edilmeli, olası suçları caydırırken, farkında olmadan yapılabilecek hataları erkenden görebilen bir izleme-değerlendirme mantığına geçilmelidir. Taşrada süregelen ve geleneksel bir hal almış muhakkiklik uygulaması, yönetim bilimlerinin geçirdiği evrime uygun olarak yeniden yapılandırılmalıdır. Kurum içi denetim ve değerlendirmeye ek olarak, örgüt dışı ilgi gruplarının görüş, eleştiri ve hatta katılımına açık, bağımsız bir değerlendirme hedeflenmelidir.

16.Orman alanlarının, su kaynaklarının korunması açısından taşıdığı önem açıktır. Bu nedenle, orman amenajman planlarında su üretim ve koruma işlevine ayrılmış ormanların sorumluluğunu yüklenmiş OGM ve özellikle erozyon sahalarındaki ıslah çalışmalarını yapması gereken Ağaçlandırma birimleri ile Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü arasında eşgüdümün sağlanması gereklidir.